

Børne Blad

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

Nr. 4.

26de januar 1890.

16de aarg.

Syngende fugl.

Børneblad

udkommer hver søndag og koster 50 cents for aaret, betalt i forskud. 3 pakker til en adresse paa over 5 eksplr. leveres det for 40 cents, og over 25 ekspl. for 35 cents.

Penge og bestillinger, samt alt, hvad der angaar ekspeditionen, sendes direkte til LUTH. PUB. HOUSE, Decorah, Iowa.

Alt vedkommende redaktionen af bladet sendes til Rev. G. Wulfsberg, Ridgeway, Iowa.

Forat opmuntre til, at bladet bliver betalt i forskud, vil agenterne faa 10 pct. af alt, hvad der indbetales inden 1ste marts.

Lilla's besøg hos sin gamle barnepige.

La Lilla var 6 aar, mistede hun sin mama. Hun kunde ikke huske sin papa; thi han døde, da hun var et ganske lidet barn. Stakkels Lilla! Hun holdt faa meget af sin moder, og hun var stor og forstandig nok til at sørge over tabet af hende, som elskede sit hjem faa høit.

Lilla flyttede nu ind til byen og fik et nyt hjem hos sin gamle tante og onkel.

Efter tre aars forløb kunde hun kun svagt erindre det vakre hus paa landet, hvori hun boede som lidet barn.

Tantens hus var i grunden et meget trist sted for en liden pige. Ontelen var ude i sin forretning hele dagen, og tanten, der var meget sygelig, taalte ingen støj. Den stakkels Lilla turde ikke engang tale høit, naar tanten var inde; da maatte hun bare hviske og gaa paa taaspidsferne. Om leg kunde der ikke engang være tale, og naar Lilla engang imellem glemte sig selv og stemte i med en glad sang eller lo høit, faa blev tanten meget vred og sagde, at hun ikke vilde vide af nogen forstyrrelse. Hun fik heller ikke lov til at gaa paa skole, og kom saaledes aldrig sammen med andre børn. Tanten tog guvernante til hende, og denne, der var en meget streng gammel dame, holdt hende paa skolebænken fra 9 til 2 om formiddagen. Dernæst skulde Lilla spille, øve sig og lære sine mange og lange lekser, saaledes gif hele

dagen med til arbejde, og Lilla havde kun fri ved maaltiderne.

En vakker sommerdag, da solen skinnede faa varmt og deilig, og fuglene sang og kvædede i luften, krøb Lilla op i vinduskarmen i sit soveværelse og tittede ud. En hel del smaapiger legede og kastede bold ude paa gaden, og Lilla's øine fyldtes med taarer ved dette syn. „Åh, om jeg ogsaa kunde faa være med“, tænkte hun, „men tante synes ikke om, at jeg er sammen med andre børn.“

O, hvor morsomt de havde det derude!

Lilla krøb helt op i vinduet og trak gardinet tilside. Hun glemte sin sorg og hendes øine straalede af glæde.

I det samme kom pigen ind.

„Lilla, du skulde straks komme ned, sagde din tante. Din gamle barnepige er her og vil endelig se dig!“

Gamle barnepige! Lilla kunde slet ikke huske nogen gammel barnepige, og meget nysgjerrig gif hun ned i dagligstuen.

Da hun kom ind, reiste en tarvelig klædt kone sig og gif hen til hende.

„Nei, er det Lilla, — er det virkelig min føde lille Lilla!“ udbrød den gamle barnepige og tog Lilla i sine arme og kyskede hende.

„Du husker vel ikke mig mere, guldklumpen min? Hvad! Kjender du igjen din gamle Doda?“ „Jeg synes, ligesom jeg har seet dig før“, svarede Lilla og trykkede sig ubillkaarlig ind til den venlige kone.

„Du har ikke saadanne roser i kinderne nu, som du havde i gamle dage, pusen min“, sagde hun; „men du er dig selv lig alligevel, og sliq som du ligner din fjære velsignede mama. Du har hendes øine og hendes haar ogsaa“, og hun klappede atter og atter sin lille hjæledægge fra fordums dage.

„Hvor bor du?“ spurgte Lilla; „du bor vist ikke her i byen, gjør du vel?“

„Nei“, svarede den gamle Doda, „jeg bor paa landet. Jeg er gift med gartneren hos godseier Lange, og vi har et nydeligt lidet hus med have til for os selv. Du kan

tro, der er vakkert derude paa landet nu. Kunde du ikke, min Lilla, have lyst til at se til mig? Tænt, jeg har to fjør og en vakker, hvid og brunfleklet kalb og to smaa snehvide lam og ti duer."

Lilla's øine lyste, da hun hørte dette. „Gaar jeg virkelig lov til at følge med dig hjem?" spurgte hun glad. „Ja, hvis din tante tillader dig det, saa."

Lilla saa sig mismodig om og rystede betænkelig paa hovedet. „Tror du, jeg faar lov?" spurgte hun igjen.

Tanten, der i sideværselet havde hørt hele samtalen, kom nu ind. Hun saa meget venlig paa den gamle barnepige, og da denne spurgte, om Lilla maatte faa lov til at følge med en tur paa landet, svarede tanten straks ja hertil og tilføiede endog, at hun var glad over dette tilbud, og at hun troede, hun trygt kunde overlade Lilla til hendes gamle trofaste barnepige.

De fik det nu travlt med at pakke en stor kuffert fuld af tøj, og da de havde spist middag, kjørte kuffen Lilla og barnepigen til jernbanestationen. — Lilla var saa glad, at hun ikke vidste, enten hun skulde le eller græde, da lokomotivet pib, og toget brusede afsted.

Nu begyndte en lykkelig tid for den lille pige. Hun fik lov til at tale saa høit, hun vilde, synge saa meget, hun vilde og hoppe og springe omkring baade ude og inde.

Hver morgen fulgte hun sin gamle Doda til fjøset og legede med det lille hvide lam og den kjæle kalb, medens Doda melkede. Derpaa drak hun en hel kop af den friske varme melk og spiste deilige ferfte vasler til. Saa gif hun ud paa engen tæt ved og plukkede blomster og bæer sammen med naboen's 5 børn, og hun fik ogsaa lov til at besøge disse i deres hjem og tilbringe hele formiddage der.

Men det morsomste af alt var dog Doda's duer, som Lilla maatte give mad hver eneste dag. De lærte snart at kjende hende, og naar hun kom ud med sin kurv, løi de lige hen til hende, ja, enkelte hoppede endog

op paa hendes hoved og skulder, naar hun gif omkring og madede dem.

Det varede ikke længe, førend Lilla fik roser i sine blege kinder, og da hun udpaa høsten atter kom tilbage til tanten, kunde denne næsten ikke kjende hende igjen, saa kjæt og frisk og rød og hvid var hun bleven.

Ulydighedens følger.

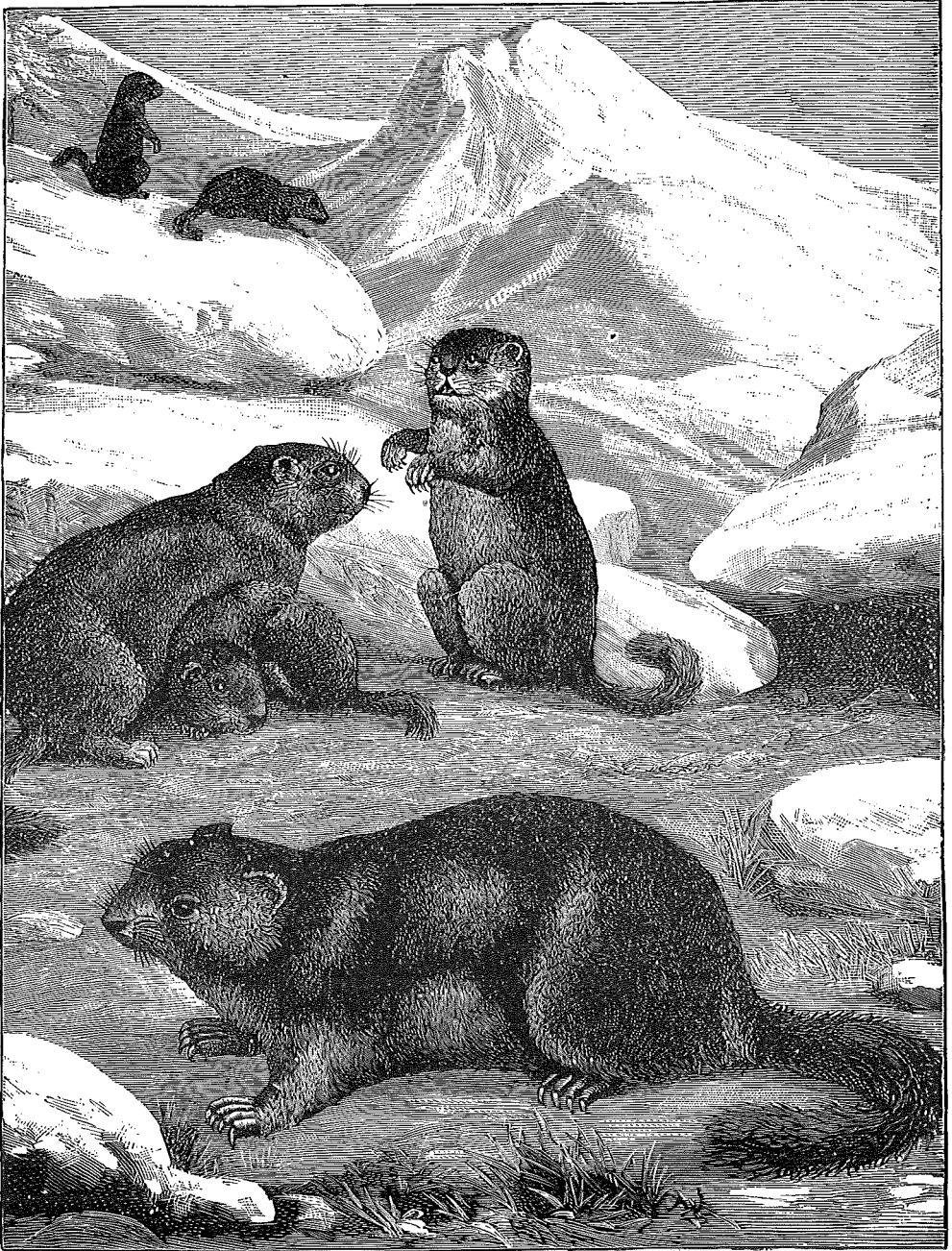
Det var en deilig eftermiddag udover høsten. Jens havde netop fyldt sit tolvte aar, og hans broder var bare fire. Det var stor glæde paa de to brødre den dag; thi de havde faaet tilladelse til at besøge sin tante, som boede en halv fjerdingssvei borte.

„Men en ting maa du huske paa, Jens", formanede faderen, førend de drog afsted. „Gaa ikke ‚benstien‘; den er rigtignok lidt kortere og lettere; men J ved, at gaardbruger Stensjøen har en ond økse, som græsser der i nærheden. Lov mig nu, at J gaar landeveien opigjennem! Husk paa den gut, som forleden dag blev stanget af den olme økse."

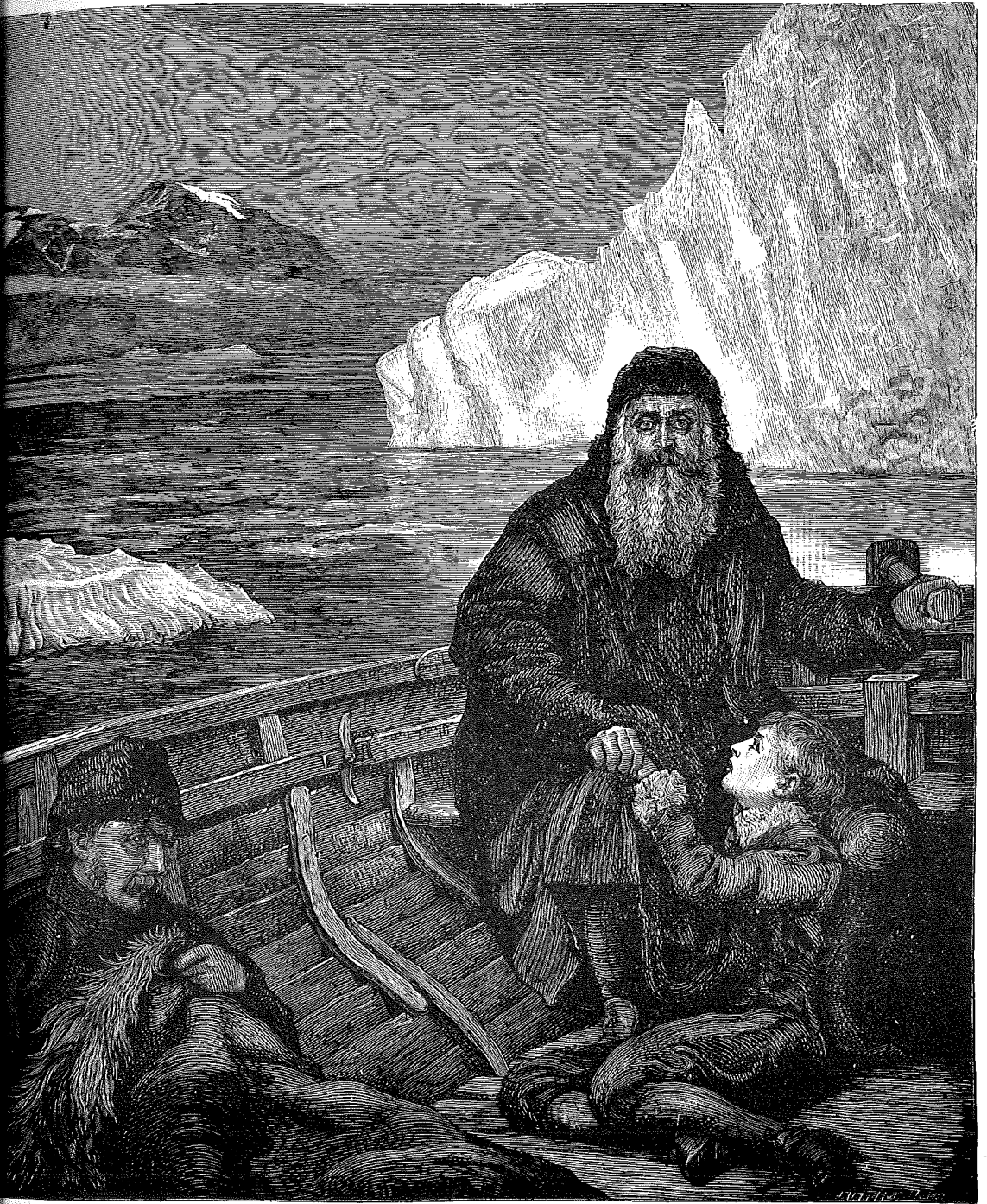
Jens lovede at gjøre, som faderen sagde, og de to brødre gif nu afgaarde.

Da de var komne et stykke paa veien, begyndte lille Fredrik at klage over, at han var træt. „Er det langt igjen til tante nu, Jens?" spurgte han gjentagne gange, og tilsidst blev Jens kjed af sin lille broders spørgsmaal.

Istedenfor at være kjærlig imod ham og tage ham op paa armen og bære ham et stykke, blev han vred og hidsig: „Kan du tie stille, din ufordragelige unge", sagde han og rystede sin broder i armen. Nu begyndte lille Fredrik at græde og for nu at komme hurtigere frem og saa den lille „skrighals" til at tie stille, bestemte han sig til at tage af landeveien og gaa ind paa „benstien", som de netop var komne til. Sambittigheden derinde i hans bryst slog nok og forsøgte at advare ham; men Jens vilde ikke lytte til

Murmeldyr i Alperne.

Gudson tilligemed sin søn og nogle folk sættes af det oprørste mandskab ud i aaben baad i Ishavet.

den manende stemme: „Byt, — det er vel ikke saa farligt“, tænkte han, „offen er vel ikke saa sint, som folk siger“, og saa gik han ind paa benstien og befandt sig snart midt oppe i skoven. Bludselig for han forfærdet sammen. „Buh“, lød det, „buh, buh!“ Og førend han fik tænkt sig om, fik han gie paa offen, som lig en rasende kom styrkende mod dem. Begge gutterne udstødte et høit gjen-nemtrængende skrig, og den stakkels lille Fredrig klyngede sig skjælvende op til broderen, som bleg og næsten affindig af rædsel stirrede mod det frygtelige dyr; at undsly var umuligt. Offen var nu lige ind paa dem; med et sprang styrkede den imod børnene, stangede til Jens og løftede lille Fredrik op paa sine horn og kastede ham høit i veiret.

Da Jens atter kom til sig selv, befandt han sig hjemme i et mørkt værelse. Gardinerne var nedrullede, og moderen sad bleg forgræbt, klædt i sort ved hans side. Han forsøgte at reise sig, men kunde ikke. „O, mama“, hvissede han endelig, „mama, hvor er — Fredrik?“

Moderen knælede ned ved hans leie og lagde hans hoved op mod sit bryst. „Fredrik er hos Gud“, hvissede hun sagte. „Fredrik er en deilig engel nu i himmelen!“

O, hvad maa ikke Jens have følt! Han kastede sig i puderne og jamrede høit, medens han fortvilet vred sine hænder. „Jeg er skyld i hans død“, hulkede han. „Jeg var ulyhdig mod mine forældre! O, moder, det er mig, som har dræbt ham! Jeg kan aldrig blive glad mere, o — Fredrik, — Fredrikken min! Tilgiv mig, tilgiv mig!“

„Vi har tilgivet dig, kjære barn“, trøstede den stakkels moder, „og hvis du beder Jesus om forladelse, saa vil han udslette din synd.“ Og moderen knælede ned og bad under strøm-mende taarer for sit eneste barn.

Senere fik han vide de nærmere omstændigheder ved ulykken. Folk havde fundet Jens bevidstløs paa marken, og et stykke længere borte laa lille Fredrik blødende og fryg-

telig lemlæstet. De havde da straks kjørt dem hjem til de stakkels forældre. Jens, der havde faaet en slags lettere hjernerystelse, havde ligget uden bevidsthed i flere dage. Han blev snart frisk igjen; men i hele sit liv kunde han ikke glemme hin forfærdelige dag. Bistnok havde han søgt og fundet forladelse; men erindringen om den kjære lille broder, som var bleven et offer for hans ulyhgheds skyld, forfulgte ham bestandig og tæredede paa hans livs kraft.

O, kjære lille læser! Er ikke dette en høist sørgelig fortælling? Lær af denne, hvor farligt det er at være ulyhdig mod sine forældre!

Murmeldyret.

(Med billede.)

Murmeldyret hører til gnaverne og er i sigt med etornen, men adskiller sig ikke lidet i udseende og især i levede fra dette dyr.

Det egentlige murmeldyr lever udelukkende i Europa, hvor det særlig har hjemme i Alperne, Pyrenæernes og Karpaternes bjerge. Det er noget større end en kanin, nemlig to fod langt, hvoraf omtrent fire tommer kommer paa halen. Halsen er kort og kroppen temmelig plump. Af farve er det paa ryggsiden mere eller mindre sortbrunt, paa buggsiden mørk rødligbrunt.

Det er høit oppe i fjeldene, at murmeldyret har sit hjem, og jo ensommere bjergene er, desto hyppigere findes de. Paa mange steder er de uddrydede af mennesket, som ofte med stor iver har drevet paa fangsten af disse renslige og fredelige smaadyr, som snart bliver tamme og lærer at komme, naar de kaldes paa, og at hoppe omkring paa bagbenene. Før i tiden var det ikke ualmindeligt, at unge gutter fra Savoyen drog om i Europa og viste frem sine smaa murmeldyr.

Murmeldyret ligger i dvale i 8 til 10 maaneder af aaret, og det er kun 2 til 4 maaneder, naar varmen er kommen i luften ogfaa høit tiljelds, at de færdes ude.

Dets sommerliv skildres saaledes: „Bed dagens frembrud kommer de gamle først frem i indgangen til hulen, stikker forsigtig hovedet ud, spejder, lytter og vover sig derpaa ganske langsomt frem, løber nogle skridt opover skraaningen, sætter sig paa bagdelen og afgnaver en tidlang med utrolig hurtighed det korte græs. Snart efter stikker ogsaa ungerne hovedet frem, smutter ud, nipper lidt af græsset, ligger hele timer i solskinet og leger muntert med hverandre. Hvert øieblik ser de sig om og passer med den største agtpaaagivenhed paa hele egnen. Den første, som merker noget mistænkeligt, udstøder en dyb, sterk pipende lyd; de andre gjen tager tildels signalet, og i et nu er de alle forsvundne.“

Om de udstiller egentlige skilvagter ligesom flere andre dyr er ikke afgjort; deres ringe størrelse sikrer dem jo for en del mod faren for at blive bemærkede.

Deres sommerboliger findes ikke sjelden 8000 fod over havet, medens vinterboligerne er længere nede, ofte betydelig under trægrænsen. De sidstnævnte er omtrent fire fod under jordoverfladen og faa rummelige, at hele familien paa 5—15 stykker kan faa plads. Hulene beklædes indvendig med hør, faa de har et blødt leie, og her bliver de liggende tæt ved hverandre i dødliggende dvale i de lange vintermaaneder. Varmen i hulen synker ned til 8—9 grader Reaumur, og blodets varmegrad hos de smaa dyr synker ned til at være den samme som luften i hulen.

Lager man et murmeldyr, der ligger i dvale, ud af hulen, og bringer det i sterkere varme, viser dets aandedræt sig først tydelig ved 17 grader; ved 20 grader begynder dyret at snørke, ved 22 strækker det lemmerne, og ved 25 vaagner det, bevæger sig tumlende

hid og did, bliver efterhaanden livligere og begynder endelig at æde.

Om foraaet kommer murmeldyrene i meget afmagret tilstand frem af aabningerne til sine vinterboliger og ser sig begjærlig om efter noget spiseligt.

Sagten paa murmeldyr har sine vanskeligheder, idet jægeren næsten altid opdages. Man opstiller imidlertid forskjellige fælder eller udgraver dem ved vinterens begyndelse.

Nordpolfareren Henry Hudson.

(Med billede.)

Nordpolfareren Henry Hudsons skjebne er ligesom John Franklins indhullet i adskillig dunkelhed. Begge har fundet døden i Nordishavet, uden at man har kunnet staae nysgertige oplysninger derom.

Hudson var ligesom Franklin englænder og foretog i aarene 1607—10 flere reiser til nordpollandene. Først forsøgte han paa at trænge gennem Ishavet mod øst, men naaede blot Spitzbergen og Novaja Zemlja. Siden vilde han søge mod vest, at bane sig vei gennem Ishavet, altsaa nordom Amerika. Paa en af disse reiser kom han faa langt syd, at han landede ved den flod, som siden har faaet navn efter ham, Hudsonfloden. Hans beretninger om landet bragte hollænderne til sammesteds at grunde en koloni, som de kaldte Ny-Amsterdam, men hvis navn siden forandrede sig til Ny-York, der jo nu er Amerikas største by.

Senere trængte han frem meget længere nord, hvor Hudsonsstrædet og Hudsonbay endnu bærer hans navn; men faa forsvandt han i aaret 1611 sporsøgt med en del af sine folk. Et gammelt sagn fortæller, at hans mandskab skal have gjort mytteri og efterladt Hudson og hans pleiesøn med en del andre i en baad paa det aabne hav.

Thomas's due.

En dag, da lille Thomas var ude paa marken og plukkede bær, fandt han en due med den ene vinge brudt. Han tog og gif hjem med den. Hjemme forbandt han vingen med et lærreds baand; og den lægedes snart, og duen kunde atter flyve omkring som før.

Duen havde ingen lyst til at flyve bort fra Thomas nu, den havde lært at holde af ham, da den endnu følte, hvor snil gutten havde været mod den, medens den var syg.

Thomas var saa glad i duen igjen og legte med den istedenfor andet legetøi, da hans fattige moder ikke havde raad til at give ham saadant.

Han kaldte duen for „Lilla,” lærte den at komme, naar han raabte paa den, og at spise af hans haand; sin hvileplads havde „Lilla” om natten paa Thomas's sengestolpe.

En dag blev hans moder syg, og ingen var der, som kunde passe og pleie hende uden Thomas. Gutten blev urolig og bange, da han saa, hun intet kunde spise, og hun laa der ganske stille med lukkede øine hele dagen.

Saa tog han mod til sig og gif og hentede en doktor. „Den bedste medicin for hende er kraftig føde,” sagde doktoren, „hun maa have hønseuppe eller anden kjødsuppe hver dag.”

Thomas havde ingen penge til at kjøbe kjød for, men med engang kom han til at tænke paa sin due, han vidste, der vilde blive god suppe af den. Men han havde ikke hjerte til at dræbe den.

Netop i det øieblik gif nabokonen forbi, han sprang efter hende med duen paa armen; „Kjære tag den,” sagde han, „dræb den og kog noget suppe af den til moder, hun er saa syg.”

Saa løb han tilbage igjen og forsøgte at glemme duen, han var saa bange, at hans moder skulde faa se ham græde, for han vid-

ste, hun vilde sige, at han ikke skulde dræbe duen for hendes skyld.

Om en times tid bragte konen noget deilig, varm suppe, og Thomas's moder følte straks, hvor godt den gjorde hende.

„Jeg skal bringe mere imorgen,” sagde konen. „Jeg skal koge suppe til dig hver dag, medens du er syg.”

Thomas fulgte konen udenfor døren og sagde til hende, at han ikke havde flere duer, og ikke vidste, hvor han skulde faa kjøb til mere suppe.

Men før konen kunde svare, hørte han en sus af vinger, og „Lilla” fløi frem og satte sig paa Thomas's skulder med sit glade „koo! koo!”

„Du ser, jeg dræbte ikke din due,” sagde konen, „jeg kogte suppe af en kylling, og dem har jeg en hel del af hjemme. Du var en snil gut, som vilde ofre din kjære due, forat din moder skulde faa suppe.”

Hvor lykkelig og glad var ikke Thomas. Han holdt endnu mere af sin due nu, han havde faaet den tilbage igjen.

Endnu gladere blev han, da hans moder roste ham som en snil, kjærlig gut, der vilde ofre det bedste, han havde, for sin moders skyld.

Bogstavaade.

2 3 5 et mandnavn. 9 8 10 5 ogsaa et mandnavn, 6 7 2 3 findes i stuen. 10 2 8 9 et pigenavn. 1 5 11 5 har vi om sommeren, 6 10 5 har vi om vinteren. 4 5 3 et næringsmiddel. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 en by i Norge.

Carl Bogt.

Opløsning paa gaadesp. i nr. 2.

- Ranaan: 1. Redron
2. Afrika
3. Reba
4. Arabien
5. Alexandria
6. New-York.